

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

23 aprilie 2015*

„Trimitere preliminară — Securitatea socială a lucrătorilor migranți — Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 — Articolul 13 alineatul (2) și articolul 17 — Muncă ocazională într-un alt stat membru decât statul de reședință — Legislație aplicabilă — Refuz de acordare a alocațiilor familiale și reducere a pensiei pentru limită de vârstă de către statul de reședință”

În cauza C-382/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Centrale Raad van Beroep (Țările de Jos), prin decizia din 1 iulie 2013, primită de Curte la 4 iulie 2013, în procedura

C. E. Franzen,

H. D. Giesen,

F. van den Berg

împotriva

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe (raportor), domnii J. Malenovský și M. Safjan și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 iunie 2014,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru C. E. Franzen, de S. Ikiz, avocat;
- pentru Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank, de H. van der Most și de T. Theele, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de M. Noort, în calitate de agent;

* Limba de procedură: neerlandeza.

— pentru guvernul Regatului Unit, de S. Brighthouse, în calitate de agent, asistată de B. Kennely și de J. Holmes, barristers;

— pentru Comisia Europeană, de M. van Beek și de D. Martin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 septembrie 2014,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 13 alineatul (2) și a articolului 17 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară o activitate independentă și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1992/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 (JO L 392, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 8, p. 288, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1408/71”), precum și a articolelor 20 TFUE, 21 TFUE și 45 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul a trei litigii între doamna Franzen, domnul Giesen și, respectiv, domnul van den Berg, pe de o parte, și Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (consiliul de administrație al Casei de Asigurări Sociale, denumit în continuare „SVB”), pe de altă parte, în legătură cu deciziile prin care acesta din urmă a refuzat acordarea alocațiilor familiale doamnei Franzen și a redus alocația pentru partener și, respectiv, pensia pentru limită de vârstă, acordate domnilor Giesen și van den Berg.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1408/71 prevede:

„În sensul prezentului regulament:

(a) *lucrător salariat și lucrător care desfășoară o activitate independentă* înseamnă:

- (i) [orice persoană] care este asigurată în temeiul unei asigurări obligatorii sau facultative continue împotriva unuia sau mai multor evenimente neprevăzute corespunzătoare ramurilor unui regim de asigurări sociale care se aplică lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente ori printr-un regim special pentru funcționari;
- (ii) orice persoană care este asigurată, cu titlu obligatoriu, pentru unul sau mai multe riscuri acoperite de ramurile de securitate socială care fac obiectul prezentului regulament, în cadrul unui regim de securitate socială care se aplică tuturor rezidenților sau întregii populații active:

— în cazul în care modurile de administrare sau de finanțare a regimului respectiv permit identificarea persoanei ca lucrător salariat ori lucrător care desfășoară o activitate independentă

sau

- în absența unor astfel de criterii, în cazul în care persoana este asigurată în baza unei asigurări obligatorii sau facultative continue pentru un alt risc specificat în anexa I, în cadrul unui regim pentru lucrători salariați și lucrători care desfășoară activități independente sau al unui regim prevăzut la punctul (iii) sau, în absența unui astfel de regim în statul membru respectiv, dacă se încadrează în definiția din anexa I;

[...]"

- 4 Articolul 2 din regulamentul menționat, intitulat „Persoanele aflate sub incidența regulamentului”, prevede la alineatul (1):

„Prezentul regulament se aplică lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente și studenților care se află ori s-au aflat sub incidența legislației din unul sau mai multe state membre și care sunt resortisanți ai unuia dintre statele membre sau sunt persoane apatride ori refugiați cu reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, precum și membrilor familiilor acestora și supraviețuitorilor lor.”

- 5 Articolul 13 din Regulamentul nr. 1408/71, care figurează în cadrul titlului II din acesta, intitulat „Stabilirea legislației aplicabile”, prevede:

„(1) Sub rezerva articolelor 14c și 14f, persoanele cărora li se aplică prezentul regulament se află sub incidența legislației unui singur stat membru. Această legislație se stabilește în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu.

(2) Sub rezerva articolelor 14-17:

- (a) persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv chiar dacă își are domiciliul pe teritoriul altui stat membru sau dacă întreprinderea sau angajatorul la care persoana este încadrată își are sediul social sau adresa pe teritoriul altui stat membru;

[...]

- (f) persoana căreia nu îi mai este aplicabilă legislația unui stat membru, fără ca legislația altui stat membru să îi fie aplicabilă în conformitate cu una dintre regulile stabilite în paragrafele anterioare sau în conformitate cu una dintre excepțiile sau dispozițiile speciale stabilite la articolele 14-17, face obiectul legislației statului membru pe teritoriul căruia are reședința în conformitate exclusiv cu dispozițiile legislației respective.”

- 6 Potrivit articolului 17 din acest regulament, intitulat „Excepții de la dispozițiile articolelor 13-16”:

„Două sau mai multe state membre, autoritățile competente ale acestor state sau organismele desemnate de aceste autorități pot prevedea, de comun acord, excepții de la dispozițiile articolelor 13-16 în interesul unor categorii de persoane sau al unor persoane.”

Dreptul olandez

Legea privind sistemul general al asigurării pentru limită de vârstă

- 7 Potrivit articolului 2 din Legea privind sistemul general al asigurării pentru limită de vârstă (Algemene Ouderdomswet, denumită în continuare „AOW”), în sensul acestei legi, prin „rezident” se înțelege orice persoană care are reședința în Țările de Jos.

- 8 Potrivit articolului 3 alineatul 1 din AOW, reședința unei persoane se stabilește în funcție de împrejurările fiecărui caz în parte.
- 9 În temeiul articolului 6 alineatul 1 litera a) din AOW, persoanele rezidente și care nu au împlinit vârsta de pensionare sunt asigurate potrivit dispozițiilor acestei legi. La alineatul 3 al articolului 6 se precizează că, prin derogare de la alineatele 1 și 2 ale aceluiași articol, sfera persoanelor asigurate poate fi extinsă sau limitată în temeiul unui act administrativ.
- 10 Legea din 29 aprilie 1998 (Stb. 1998, nr. 267) a adăugat la AOW articolul 6a, aplicabil retroactiv începând cu 1 ianuarie 1989, potrivit căruia:
- „Prin derogare, după caz, de la articolul 6 din AOW și de la dispozițiile care se întemeiază pe acest articol,
- a) se consideră ca fiind asigurată persoana a cărei asigurare rezultă, în temeiul prezentei legi, din aplicarea dispozițiilor unui tratat sau ale unei decizii adoptate de o organizație internațională;
- b) nu se consideră ca fiind asigurată persoana care, în temeiul unui tratat sau al unei decizii adoptate de o organizație internațională, este supusă dispozițiilor de drept ale unui alt stat.”
- 11 Articolul 13 alineatul 1 litera a) din AOW prevede că valoarea pensiei se reduce cu 2 % pentru fiecare an calendaristic în care titularul pensiei nu a fost asigurat după împlinirea vârstei de 15 ani, dar înainte de a împlini vârsta de 65 de ani.
- 12 Alineatul 2 litera a) al aceluiași articol prevede că cuantumul brut al prestației suplimentare se reduce cu 2 % pentru fiecare an calendaristic în care soțul titularului pensiei nu a fost asigurat între data la care titularul a împlinit vârsta de 15 ani, dar înainte ca acesta să fi împlinit vârsta de 65 de ani.
- 13 În temeiul articolului 45 alineatul 1 prima teză din AOW, astfel cum această dispoziție era redactată la 1 aprilie 1985, în cazurile în care sunt îndeplinite condițiile legale și în conformitate cu tariful care se stabilește prin act administrativ, asigurații și foștii asigurați au posibilitatea de a plăti contribuțiile pentru perioadele cuprinse între împlinirea vârstei de 15 ani și împlinirea vârstei de 65 de ani, în care nu au fost sau nu sunt asigurați.
- 14 În temeiul aceleiași dispoziții, astfel cum era enunțată la 1 ianuarie 1990, în cazurile în care sunt îndeplinite condițiile legale și în conformitate cu tariful care se stabilește prin act administrativ sau în temeiul unui astfel de act, asigurații și foștii asigurați au posibilitatea de a încheia o asigurare voluntară pentru perioadele cuprinse între împlinirea vârstei de 15 ani și împlinirea vârstei de 65 de ani, care nu au fost sau nu sunt asigurați.

Legea generală privind alocațiile familiale

- 15 Articolul 2 și articolul 3 alineatul 1 din Legea generală privind alocațiile familiale (Algemene Kinderbijslagwet, denumită în continuare „AKW”) corespund, în ceea ce privește conținutul lor, articolului 2 și articolului 3 alineatul 1 din AOW.
- 16 În temeiul articolului 6 alineatul 1 litera a) din AKW, conform prevederilor acestei legi, este asigurată persoana care are calitatea de rezident.
- 17 Articolul 6a litera b) din AKW prevede că, eventual prin derogare de la articolul 6 din AKW și de la dispozițiile pe care se întemeiază acest articol, nu este considerată asigurată persoana care, conform unui tratat sau unei decizii adoptate de o organizație internațională, este supusă dispozițiilor de drept ale altui stat.

Decretul privind extinderea și limitarea categoriei de persoane care datorează contribuții obligatorii la asigurările sociale

- 18 În perioada în discuție în litigiile principale, mai multe decrete succesive privind extinderea și limitarea categoriei de persoane care datorează contribuții obligatorii la asigurările sociale (Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen, denumite în continuare „BUB”) au fost adoptate în temeiul articolului 6 alineatul 3 din AOW și din AKW. Astfel, au fost aplicabile succesiv în împrejurările în discuție în litigiile principale Decretul din 19 octombrie 1976 (Stb. 557, denumit în continuare „BUB 1976”), Decretul din 3 mai 1989 (Stb. 164, denumit în continuare „BUB 1989”) și Decretul din 24 decembrie 1998 (Stb. 746, denumit în continuare „BUB 1999”).
- 19 Potrivit articolului 2 alineatul 1 litera a) din BUB 1976, nu este „asigurat”, în sensul, printre altele, al AOW, rezidentul care se află într-un raport de muncă în afara Regatului Țărilor de Jos, care exercită o activitate salariată și care, în această calitate, este asigurat conform unui regim legal străin privind prestațiile pentru limită de vârstă, deces, precum și privind alocațiile familiale în vigoare în țara în care lucrează.
- 20 BUB 1976 a fost înlocuit prin BUB 1989, în cuprinsul căruia articolul 10 alineatul 1, în versiunea aplicabilă între 1 iulie 1989 și 1 ianuarie 1992, prevedea că „nu este asigurat în temeiul sistemului de asigurări sociale rezidentul care desfășoară o activitate exclusiv în afara Țărilor de Jos”. Pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1992 și 1 ianuarie 1997, aceeași dispoziție din BUB 1989 prevedea că „nu este asigurat în temeiul sistemului de asigurări sociale rezidentul care desfășoară o activitate exclusiv în afara Țărilor de Jos pentru o perioadă de cel puțin trei luni consecutiv”. În redactarea sa aplicabilă în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1997 și 1 ianuarie 1999, articolul 10 alineatul 1 din BUB 1989 prevedea că „nu este asigurat în temeiul sistemului de asigurări sociale rezidentul care desfășoară o activitate exclusiv în afara Țărilor de Jos pentru o perioadă de cel puțin trei luni consecutiv, cu excepția cazului în care această activitate este desfășurată în temeiul unui raport de muncă cu un angajator care are reședința sau sediul în Țările de Jos”.
- 21 La 1 ianuarie 1999, BUB 1989 a fost înlocuit prin BUB 1999. Articolul 12 din acesta din urmă prevede că „nu este asigurată în temeiul sistemului de asigurări sociale persoana care are reședința în Țările de Jos și care desfășoară o activitate exclusiv în afara Țărilor de Jos pentru o perioadă de cel puțin trei luni consecutiv, cu excepția cazului în care această activitate este desfășurată exclusiv în temeiul unui raport de muncă cu un angajator care are reședința sau sediul în Țările de Jos”.
- 22 Atât BUB 1989, cât și BUB 1999 conțineau o clauză de echitate, la articolul 25 și, respectiv, la articolul 24, care permitea SVB, în cadrul BUB 1989, să deroge în anumite cazuri de la celelalte dispoziții ale acestui decret pentru a remedia inechitățile considerabile care pot rezulta din obligația de asigurare sau din excluderea de la această obligație conform decretului menționat sau, în cadrul BUB 1999, să nu aplice dispoziții care figurează în acest decret ori chiar să deroge de la aceste dispoziții în măsura în care, ținând seama de importanța extinderii și a restrângerii categoriei de persoane asigurate, această aplicare conduce la inechități considerabile care rezultă exclusiv din obligația de asigurare sau din excluderea de la această obligație conform celui de al doilea decret.

Litigiile principale și întrebările preliminare

- 23 Reclamanții din litigiile principale sunt, toți, cetățeni olandezi și au reședința în Țările de Jos.

Cauza referitoare la doamna Franzen

- 24 Doamna Franzen, născută în 1965, a primit în Țările de Jos alocații familiale în temeiul AKW pentru fiica sa, născută în 1995, pe care o creștea singură. În luna noiembrie 2002, aceasta a informat SVB că desfășura în Germania, începând cu 1 ianuarie 2001, o activitate de coafeză, timp de 20 de ore pe săptămână. Întrucât veniturile doamnei Franzen provenite din această activitate erau reduse, ea nu a fost asigurată cu titlu obligatoriu decât în cadrul sistemului juridic german pentru accidente de muncă (Unfallversicherung), fără acces la niciun alt sistem de securitate socială german. Prin decizia din 25 februarie 2003, SVB i-a retras beneficiul alocațiilor familiale începând cu 1 octombrie 2002.
- 25 SVB precizează în observațiile sale transmise Curții că, prin scrisoarea din 21 septembrie 2003, doamna Franzen a solicitat, în temeiul articolului 24 din BUB 1999, revocarea excluderii sale de la asigurarea în temeiul sistemului de asigurări sociale. Prin decizia din 15 martie 2004, SVB a respins această cerere pentru motivul că doamna Franzen nu era asigurată nici în temeiul dreptului Uniunii, nici în temeiul dispozițiilor de drept olandez. Cu toate acestea, cu ocazia comunicării deciziei din 15 martie 2004, SVB arată că i-a propus doamnei Franzen să solicite instituției germane competente aplicarea exclusivă a legislației olandeze în temeiul articolului 17 din Regulamentul nr. 1408/71. Doamna Franzen nu ar fi reacționat la această propunere.
- 26 La 30 ianuarie 2006, doamna Franzen a introdus o nouă cerere pentru acordarea alocațiilor familiale, pe care SVB a admis-o, prin decizia din 27 martie 2006, începând cu primul trimestru al anului 2006.
- 27 Prin scrisoarea din 5 iunie 2007, s-a solicitat, în numele doamnei Franzen, să se acorde acesteia alocațiile familiale începând cu al patrulea trimestru al anului 2002. Prin decizia din 5 iulie 2007, SVB a constatat că, începând cu primul trimestru al anului 2006, doamna Franzen nu mai avea dreptul la alocații familiale, însă a decis să nu recupereze sumele plătite fără a fi datorate. Prin decizia din 16 noiembrie 2007, reclamația introdusă de doamna Franzen împotriva acestei decizii a fost declarată neîntemeiată, iar cererea sa de reexaminare din 5 iunie 2007 a fost de asemenea respinsă.
- 28 La 6 februarie 2008, în timp ce acțiunea doamnei Franzen împotriva acestei din urmă decizii de respingere era încă pendinte, SVB a adoptat o nouă decizie de modificare a motivării deciziei sale din 16 noiembrie 2007, arătând că cererile de acordare a alocațiilor familiale erau respinse pentru motivul că, în temeiul articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, doar legislația germană se aplica doamnei Franzen, excluzând astfel aplicarea asigurărilor sociale olandeze.
- 29 Prin hotărârea din 5 august 2008, Rechtbank Maastricht a declarat neîntemeiate acțiunile împotriva deciziilor din 16 noiembrie 2007 și din 6 februarie 2008. Doamna Franzen a sesizat în apel Centrale Raad van Beroep, iar părțile din litigiul principal se opun în fața acestei instanțe cu privire la aspectul dacă, începând cu 1 octombrie 2002, doamna Franzen a fost asigurată în temeiul AKW ca urmare a faptului că avea reședința în Țările de Jos.

Cauza referitoare la domnul Giesen

- 30 Soția domnului Giesen, născută în 1947, a lucrat în Germania în cursul anului 1970 și apoi, din nou, în perioada cuprinsă între 19 mai 1988 și 12 mai 1993, ca „geringfügig Beschäftigte”, și anume ca persoană care desfășoară o activitate minoră. Printre altele, aceasta era vânzătoare într-un magazin de îmbrăcăminte și își desfășura activitatea în temeiul unui contract de muncă ocazională pentru un număr de ore limitat lunar, care nu depășea două sau trei zile pe lună.
- 31 La 22 septembrie 2006, domnul Giesen a introdus o cerere de acordare a pensiei pentru limită de vârstă și a alocației pentru partener în temeiul AOW, pe care SVB a admis-o prin decizia din 3 octombrie 2007. Totuși, alocația pentru partener a fost redusă cu 16 %, dat fiind că, în perioada în care soția domnului Giesen a lucrat în Germania, ea nu fusese afiliată la sistemul de asigurări sociale

în Țările de Jos. Domnul Giesen a introdus o reclamație împotriva deciziei respective în măsura în care aceasta privea reducerea alocației menționate. Prin decizia din 20 mai 2008, această reclamație a fost declarată neîntemeiată.

- 32 Prin hotărârea din 13 octombrie 2008, Rechtbank Roermond a declarat neîntemeiată acțiunea domnului Giesen împotriva deciziei din 20 mai 2008. Instanța respectivă a concluzionat că soția sa nu se afla sub incidența legislației olandeze din moment ce nu se stabilise că aceasta nu lucrase în Germania timp de peste trei luni. În fața instanței de trimitere, sesizată în apel de domnul Giesen, părțile din litigiul principal se opun cu privire la aspectul dacă, în perioada cuprinsă între 19 mai 1988 și 31 decembrie 1992, soția domnului Giesen a fost asigurată în temeiul AOW pentru motivul că avea reședința în Țările de Jos.

Cauza referitoare la domnul van den Berg

- 33 Domnul van den Berg, născut în 1943, a desfășurat o activitate în Germania în perioadele cuprinse între 25 iunie și 24 iulie 1972 și între 1 ianuarie 1990 și 31 decembrie 1994. Din decizia de trimitere reiese că el a desfășurat această activitate nu în fiecare zi, ci doar pentru perioade scurte. Întrucât veniturile sale erau prea mici, nu s-a putut considera că el este obligat la plata de cotizații în Germania. La 17 ianuarie 2008, domnul van den Berg a solicitat o pensie pentru limită de vârstă în temeiul AOW. Prin decizia din 1 august 2008, SVB i-a acordat această pensie, însă a redus-o cu 14 % ținând seama de faptul că, timp de peste șapte ani, domnul van den Berg nu a fost asigurat în Țările de Jos. Prin decizia din 25 noiembrie 2008, reclamația sa împotriva deciziei amintite a fost declarată întemeiată în parte, iar reducerea a fost stabilită la 10 %.
- 34 Prin hotărârea din 19 octombrie 2009, Rechtbank Maastricht a declarat neîntemeiată acțiunea împotriva deciziei din 25 noiembrie 2008. Domnul van den Berg a formulat apel împotriva acestei hotărâri în fața instanței de trimitere, în cadrul căruia părțile din litigiile principale se opun cu privire la aspectul dacă, în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1990 și 31 decembrie 1994, domnul van den Berg era asigurat în temeiul AOW prin faptul că avea reședința în Țările de Jos.

Considerații comune celor trei cauze

- 35 Centrale Raad van Beroep apreciază că părțile în cauză din litigiile principale pot fi considerate, pentru perioadele în litigiu, lucrători salariați în sensul articolului 2 din Regulamentul nr. 1408/71 coroborat cu articolul 1 litera (a) din acest regulament și că AOW și AKW intră în domeniul de aplicare material al regulamentului amintit.
- 36 S-ar ridica totuși problema dacă, în perioadele în litigiu, persoanele în cauză s-au aflat, în temeiul articolului 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, sub incidența legislației germane și, eventual, dacă efectul de excludere al acestei dispoziții presupune că legislația olandeză nu era aplicabilă. În acest context, instanța de trimitere se referă la Hotărârea Kits van Heijningen (C-2/89, EU:C:1990:183), care privea un loc de muncă cu fracțiune de normă, și ridică problema posibilității aplicării acestei jurisprudențe și în cazul unui contract de muncă ocazională.
- 37 Instanța de trimitere constată că, în cadrul prezentelor litigii, nu se contestă că persoanele în cauză nu au fost, date fiind activitățile lor, asigurate în temeiul legislației germane, cu excepția afilierii lor obligatorii la sistemul german pentru accidente de muncă, astfel încât nu au putut să solicite o pensie pentru limită de vârstă sau, după caz, alocații familiale. Pe de altă parte, aceasta arată că, în perioada cuprinsă între 1 iulie 1989 și 31 decembrie 1992, soția domnului Giesen și, în perioadele în litigiu care îi privesc, domnul van den Berg și doamna Franzen trebuie considerați ca nefiind asigurați în temeiul AOW și al AKW. Pentru a putea aprecia dacă dreptul Uniunii se opune acestei excluderi, ar trebui să

se interpreteze dispozițiile Uniunii referitoare la libera circulație a lucrătorilor, precum și a cetățenilor, și anume, pe de o parte, articolul 45 TFUE și, respectiv, pe de altă parte, articolele 20 TFUE și 21 TFUE.

38 În aceste condiții, Centrale Raad van Beroep a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) a) Articolul 13 alineatul (2) teza introductivă și litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că rezidentul unui stat membru care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament și care, în temeiul unui contract de muncă ocazională, desfășoară o activitate salariată pe teritoriul altui stat membru numai două sau trei zile pe lună este supus, pentru acest motiv, legislației privind asigurările sociale din statul de angajare?
- b) În măsura în care răspunsul la [prima întrebare litera a)] este afirmativ, rezidentul menționat este supus legislației privind asigurările sociale a statului de angajare atât în zilele în care își desfășoară activitatea, cât și în zilele în care nu o desfășoară și, în cazul unui răspuns afirmativ, cât timp se prelungește aplicarea legislației menționate după ultimele activități desfășurate efectiv?
- 2) Articolul 13 alineatul (2) teza introductivă și litera (a) coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 se opune ca un lucrător migrant care este supus legislației privind asigurările sociale a statului de angajare să fie considerat în statul de reședință, în temeiul unei dispoziții naționale a statului de reședință, ca fiind asigurat conform AOW?
- 3) a) Dreptul Uniunii, în special dispozițiile privind libertatea de circulație a lucrătorilor și/sau a cetățenilor Uniunii, trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele din speță, se opune aplicării unei prevederi naționale precum articolul 6a din AOW și/sau din AKW, conform căreia un lucrător migrant cu reședința în Țările de Jos este exclus de la asigurarea în temeiul AOW și/sau al AKW pentru motivul că este supus exclusiv dispozițiilor germane privind asigurările sociale, chiar și în cazul în care, în calitate de «geringfügig Beschäftigte», acesta este exclus în Germania de la «Altersrente» [pensia pentru limită de vârstă] și nu are dreptul la «Kindergeld» [alocația familială]?
- b) Pentru a răspunde la [a treia întrebare litera a)], este important aspectul că exista posibilitatea de a încheia o asigurare voluntară conform AOW sau de a solicita SVB încheierea unui acord în sensul articolului 17 din Regulamentul nr. 1408/71?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

39 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că rezidentului unui stat membru care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament și care lucrează câteva zile pe lună în temeiul unui contract de muncă ocazională pe teritoriul unui alt stat membru i se aplică legislația din statul de angajare și, în cazul unui răspuns afirmativ, dacă această aplicare acoperă și zilele în care nu se desfășoară nicio activitate salariată.

40 Trebuie amintit că Regulamentul nr. 1408/71 instituie un sistem de coordonare a regimurilor naționale de securitate socială și stabilește, în titlul II, reguli privind determinarea legislației aplicabile lucrătorilor care se deplasează în cadrul Uniunii (a se vedea în special în acest sens Hotărârea Wencel, C-589/10, EU:C:2013:303, punctul 45).

- 41 Scopul dispozițiilor titlului II menționat este, în special, ca persoanele interesate să fie cuprinse în regimul de securitate socială al unui singur stat membru, astfel încât să se evite situațiile de suprapunere a legislațiilor naționale aplicabile și complicațiile care ar putea rezulta din acestea (a se vedea Hotărârea Ten Holder, 302/84, EU:C:1986:242, punctul 19, Hotărârea Luijten, 60/85, EU:C:1986:307, punctul 12, Hotărârea Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, punctul 16, precum și Hotărârea Hudzinski și Wawrzyniak, C-611/10 și C-612/10, EU:C:2012:339, punctul 41).
- 42 Acest principiu al unicității legislației aplicabile este exprimat în special la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, care prevede că lucrătorul cărui i se aplică acest regulament se află sub incidența legislației unui singur stat membru (a se vedea Hotărârea Ten Holder, 302/84, EU:C:1986:242, punctul 20, Hotărârea Luijten, 60/85, EU:C:1986:307, punctul 13, și Hotărârea Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, punctul 16).
- 43 Potrivit articolului 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv chiar dacă își are domiciliul pe teritoriul altui stat membru. Stabilirea legislației unui stat membru ca legislație aplicabilă unui lucrător în temeiul acestei dispoziții are ca efect faptul că doar legislația acestui stat membru îi este aplicabilă (a se vedea Hotărârea Ten Holder, 302/84, EU:C:1986:242, punctul 23, și Hotărârea Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, punctul 17).
- 44 În Hotărârea Kits van Heijningen (C-2/89, EU:C:1990:183, punctul 10), care privea un loc de muncă cu fracțiune de normă de două zile pe săptămână, de fiecare dată timp de două ore, Curtea a constatat că niciun element din dispozițiile articolului 1 litera (a) sau ale articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 nu permite să se excludă din domeniul de aplicare al acestui regulament anumite categorii de persoane ca urmare a timpului pe care acestea îl consacră desfășurării activității lor. În consecință, o persoană trebuie considerată ca intrând în domeniul de aplicare al regulamentului respectiv în cazul în care aceasta îndeplinește condițiile prevăzute de dispozițiile articolului 1 litera (a) coroborate cu dispozițiile articolului 2 alineatul (1) din același regulament.
- 45 Prin intermediul primei întrebări litera a), instanța de trimitere urmărește să afle dacă jurisprudența rezultată din Hotărârea Kits van Heijningen (C-2/89, EU:C:1990:183) este aplicabilă într-o situație precum cea a soției domnului Giesen, care a lucrat doar timp de două sau trei zile pe lună în Germania. În ceea ce privește situația doamnei Franzen și cea a domnului van den Berg, această instanță consideră stabilit faptul că activitatea lor în Germania constituie o activitate salariată și că Republica Federală Germania era statul membru competent în perioada în litigiu referitoare la aceste două persoane interesate.
- 46 În această privință, din moment ce reiese din jurisprudența citată la punctul 44 din prezenta hotărâre că timpul consacrat desfășurării activității salariate nu prezintă importanță din perspectiva stabilirii aplicabilității Regulamentului nr. 1408/71 în cazul persoanei în cauză, trebuie să se considere că o persoană care lucrează timp de două sau trei zile pe lună și îndeplinește condițiile impuse prin dispozițiile articolului 1 litera (a) coroborat cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, și anume se află, în calitate de lucrător salariat, sub incidența legislației din unul sau din mai multe state membre și este resortisant al unuia dintre statele membre, intră în domeniul de aplicare al acestui regulament. În temeiul articolului 13 alineatul (2) litera (a) din regulamentul respectiv, o astfel de persoană se supune legislației statului membru pe teritoriul cărui își desfășoară activitatea salariată.
- 47 Instanța de trimitere solicită să se stabilească, pe de altă parte, dacă, în temeiul articolului 13 alineatul (2) litera (a) menționat, legislația din statul membru de angajare este aplicabilă, pe lângă zilele în care se desfășoară activitatea salarială, și în zilele în care aceasta nu se desfășoară.
- 48 Răspunsul la această întrebare rezultă tot din Hotărârea Kits van Heijningen (C-2/89, EU:C:1990:183). Astfel, la punctul 14 din această hotărâre, Curtea a constatat că articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 nu prevede nicio distincție după cum activitatea salariată este exercitată cu

normă întreagă sau cu fracțiuni de normă. Pe de altă parte, obiectivul pe care îl urmărește această dispoziție ar fi încălcat în cazul în care ar trebui să se considere că aplicarea legislației din statul membru vizat se limitează la perioadele în care se desfășoară activitatea, cu excluderea celor în care persoana interesată nu își desfășoară activitatea.

- 49 Curtea a concluzionat că articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că o persoană care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, care desfășoară o activitate salariată cu fracțiuni de normă pe teritoriul unui stat membru, se supune legislației acestui stat atât în zilele în care desfășoară activitatea respectivă, cât și în zilele în care nu o desfășoară (Hotărârea Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, punctul 15).
- 50 Aceleași considerații se aplică în cazul unei activități salariate desfășurate ocazional precum activitățile în discuție în litigiile principale. În această privință, trebuie precizat că legislația statului membru de angajare rămâne aplicabilă atât timp cât persoana în cauză își desfășoară activitatea profesională pe teritoriul acestui stat membru. În acest scop, existența unui raport de muncă și tipul raportului de muncă, precum munca cu fracțiuni de normă sau munca ocazională, ori numărul de ore realizate de lucrător sunt lipsite de relevanță.
- 51 Această interpretare nu poate fi infirmată de jurisprudența referitoare la articolul 13 alineatul (2) litera (f) din Regulamentul nr. 1408/71, potrivit căreia această dispoziție care supune persoana, în condițiile pe care le enunță, legislației din statul membru de reședință este aplicabilă atât persoanelor care au încetat definitiv orice activitate profesională, cât și celor care și-au încetat doar temporar activitatea (Hotărârea Kuusijärvi, C-275/96, EU:C:1998:279, punctele 39 și 40, precum și Hotărârea Adanez-Vega, C-372/02, EU:C:2004:705, punctul 24).
- 52 Astfel, după cum arată în mod întemeiat SVB, nu se poate considera că perioada în care nu se desfășoară activitățile în cadrul muncii ocazionale constituie o încetare temporară a activității. În această privință, reiese din dosarul prezentat Curții că raportul de muncă dintre soția domnului Giesen și angajatorul său a durat cinci ani fără întrerupere. În consecință, în această perioadă, soția domnului Giesen era supusă, în temeiul articolului 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, legislației statului membru de angajare, în speță, legislației germane.
- 53 În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie interpretat în sensul că rezidentul unui stat membru care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament și care lucrează câteva zile pe lună în temeiul unui contract de muncă ocazională pe teritoriul unui alt stat membru este supus legislației din statul de angajare atât în zilele în care desfășoară o activitate salariată, cât și în zilele în care nu desfășoară o astfel de activitate.

Cu privire la a doua întrebare

- 54 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 coroborat cu alineatul (1) al acestui articol trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiile principale, se opune ca un lucrător migrant, supus legislației din statul membru de angajare, să primească, în temeiul unei dispoziții naționale a statului de reședință, prestațiile aferente sistemului de asigurare pentru limită de vârstă sau alocațiile familiale din acest din urmă stat.
- 55 Această întrebare face trimitere la circumstanțele particulare ale cauzelor principale, în care aplicarea legislației statului membru de angajare nu a permis afilierea persoanelor interesate la regimul de securitate socială al acestui stat în ceea ce privește alocațiile familiale și pensia pentru limită de vârstă.

- 56 Chiar dacă legislația din statul de reședință în discuție în litigiile principale exclude, în temeiul clauzei de excludere prevăzute la articolul 6a litera b) din AKW și din AOW, afilierea unui lucrător migrant, precum persoanele interesate din litigiile principale, la sistemul său de asigurare pentru limită de vârstă, instanța de trimitere explică faptul că, în cazul unui răspuns negativ la cea de a doua întrebare, îi revine sarcina de a înlătura aplicarea acestei clauze de excludere și de a aplica clauza de echitate prevăzută de BUB 1989 și de BUB 1999 pentru a remedia inechități considerabile care pot rezulta din obligația de asigurare sau din excluderea de la această obligație.
- 57 În acest context, se ridică problema dacă articolul 13 din Regulamentul nr. 1408/71 se opune acordării prestațiilor menționate de către statul membru de reședință.
- 58 În această privință, trebuie amintit că, în Hotărârile Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290) și Hudzinski și Wawrzyniak (C-611/10 și C-612/10, EU:C:2012:339), Curtea a acceptat deja excepții de la principiul unicității și a recunoscut posibilitatea unui stat membru care nu este competent în temeiul dispozițiilor titlului II din Regulamentul nr. 1408/71 de a acorda, în anumite condiții, prestații familiale unui lucrător migrant în aplicarea dreptului său național.
- 59 Astfel, în Hotărârea Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290), într-un context în care nu exista un cumul de prestații familiale de același tip, în pofida aplicării simultane a legislațiilor celor două state membre, Curtea a constatat că, chiar dacă dreptul Uniunii nu obligă autoritățile competente din statul de reședință să acorde doamnei Bosmann prestația familială în cauză, nu se poate nici exclude posibilitatea de a acorda această prestație dacă persoana în cauză poate beneficia de alocațiile respective în temeiul simplului fapt că își are reședința în acest stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, punctele 25, 27 și 28).
- 60 În special, Curtea a considerat la punctul 31 din Hotărârea Bosmann menționată (C-352/06, EU:C:2008:290) că, în circumstanțe precum cele din cauza în care s-a pronunțat hotărârea respectivă, statul membru de reședință nu ar putea fi lipsit de posibilitatea de a acorda alocații familiale persoanelor care își au reședința pe teritoriul său. Într-adevăr, dacă, în temeiul articolului 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv chiar dacă își are domiciliul pe teritoriul altui stat membru, nu este mai puțin adevărat că acest regulament nu ar putea împiedica statul de reședință să acorde, în aplicarea legislației sale naționale, alocații familiale acestei persoane.
- 61 O excepție similară de la principiul unicității prevăzut la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 a fost acceptată în Hotărârea Hudzinski și Wawrzyniak (C-611/10 și C-612/10, EU:C:2012:339), în care Curtea a recunoscut posibilitatea statului membru, care nu era competent în temeiul dispozițiilor titlului II al acestui regulament, dar pe teritoriul căruia un lucrător migrant presta o muncă temporară și a fost supus integral impozitului pe venit, de a acorda prestații familiale complementare celor plătite de statul membru de reședință.
- 62 Or, în ceea ce privește, în primul rând, prestațiile familiale și situația doamnei Franzen, trebuie să se constate, pe de o parte, că, la fel ca legislația germană, în circumstanțe precum cele care o privesc pe doamna Bosmann, legislația olandeză în discuție în litigiul principal nu supune dreptul la o prestație familială unor condiții de angajare în muncă sau de asigurare. Astfel, făcând abstracție de clauza de excludere prevăzută la articolul 6a litera b) din AKW și din AOW, care vizează transpunerea principiului unicității în legislația națională, simplul fapt de a avea reședința în Țările de Jos este suficient pentru a beneficia de prestații familiale. Pe de altă parte, în pofida aplicării formale a legislației din statul membru de angajare, doamna Franzen nu a avut dreptul la prestațiile familiale în cauză ca urmare a numărului limitat de ore de muncă efectuate și a venitului redus rezultat din activitatea salariată desfășurată pe teritoriul statului respectiv. În consecință, la fel ca în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290), circumstanțele cauzei care o privește pe doamna Franzen nu relevă un cumul de prestații familiale de aceeași natură care să se raporteze la o aceeași perioadă de asigurare.

- 63 În ceea ce privește, în al doilea rând, prestațiile pentru limită de vârstă și alocația pentru partener în discuție în litigiile care îi privesc pe domnii van den Berg și Giesen, rezultă că sunt îndeplinite condițiile materiale pentru acordarea unor astfel de prestații în temeiul legislației statului membru de reședință și că acordarea acestor prestații nu ar conduce, în cazul aplicării simultane a legislației statului membru de reședință și a celei a statului membru de angajare, la un cumul de prestații de aceeași natură care să se raporteze la aceeași perioadă.
- 64 Astfel, s-a afirmat în ședință în fața Curții că cerința privind reședința este suficientă pentru a beneficia de afilierea la sistemul legal de asigurare pentru limită de vârstă olandez, chiar în cazul inactivității persoanei într-o anumită perioadă. În cauzele principale, persoanele interesate și-au pierdut afilierea în Țările de Jos pentru motivul că desfășuraseră o muncă ocazională pe teritoriul german, fără să fi fost afiliate la regimul de asigurare pentru limită de vârstă din Germania ca urmare a cuantumului redus al veniturilor lor.
- 65 În consecință, trebuie să se constate, în mod similar cu cele constatate în Hotărârea Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290), că articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din acest regulament nu se opune, în împrejurări precum cele în discuție în litigiile principale, ca un lucrător migrant supus regimului de securitate socială din statul membru de angajare, care îndeplinește condițiile materiale pentru acordarea unor astfel de prestații în temeiul legislației statului membru de reședință și a cărui situație nu conduce la un cumul de prestații de aceeași natură și care se raportează la o aceeași perioadă, să primească prestații familiale și pentru limită de vârstă în acest din urmă stat membru.
- 66 Din considerațiile care precedă rezultă că trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 coroborat cu alineatul (1) al aceluiași articol trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiile principale, nu se opune ca un lucrător migrant, supus legislației din statul membru de angajare, să primească, în temeiul unei dispoziții naționale a statului membru de reședință, prestațiile aferente sistemului de asigurare pentru limită de vârstă și alocațiile familiale din acest din urmă stat.

Cu privire la a treia întrebare

- 67 Având în vedere răspunsul oferit la a doua întrebare și în special faptul că instanța de trimitere preconizează, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 56 din prezenta hotărâre, că va lăsa neaplicată clauza de excludere în cazul în care răspunsul al a doua întrebare ar fi negativ, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 68 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară o activitate independentă și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1992/2006 al Parlamentului European și al**

Consiliului din 18 decembrie 2006, trebuie interpretat în sensul că rezidentul unui stat membru care intră în domeniul de aplicare al acestui regulament, cu modificările ulterioare, și care lucrează câteva zile pe lună în temeiul unui contract de muncă ocazională pe teritoriul unui alt stat membru este supus legislației din statul de angajare atât în zilele în care desfășoară o activitate salariată, cât și în zilele în care nu desfășoară o astfel de activitate.

- 2) Articolul 13 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul nr. 118/97, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1992/2006, coroborat cu alineatul (1) al aceluiași articol trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiile principale, nu se opune ca un lucrător migrant, supus legislației din statul membru de angajare, să primească, în temeiul unei dispoziții naționale a statului membru de reședință, prestațiile aferente sistemului de asigurare pentru limită de vârstă și alocațiile familiale din acest din urmă stat.**

Semnături